

VAN DEZELFDE AUTEUR

De jongen die tien concentratiekampen overleefde

Projekt 1065

Vluchteling

Erecode

D-day

9/11

De laatste granaat

Twee graden

Pearl Harbor

A L A N G R A T Z

OORLOGS- SPELEN

Vertaald door Carla Hazewindus

kluitman

EEN OPMERKING VOOR DE LEZER

Hoewel geïnspireerd door echte gebeurtenissen en historische personages, is dit een fictief werk en pretendeert het niet historisch accuraat te zijn of feitelijke gebeurtenissen of relaties weer te geven. Houd er rekening mee dat verwijzingen naar echte personen, levend of dood, bedrijven, gebeurtenissen of locaties mogelijk niet feitelijk accuraat zijn, maar door de auteur gefictionaliseerd.

Nur 284/W022601

Bisac YAF024100 / JUV032240

© MMXXVI Nederlandse editie: Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

© MMXXV Tekst: Alan Gratz

© Foto's: p. 1: United Archives GmbH/Alamy Stock Photo; p. 2-3: Nextrecord Archives/Getty Images; p. 4: Roger Viollet/Getty Images.

Published by arrangement with Scholastic Inc., 557 Broadway, New York, NY 10012, USA

Oorspronkelijke titel: *War Games*

Nederlandse vertaling: Carla Hazewindus

Ontwerp omslag en binnenwerk: Christopher Stengel

© Omslagbeeld: HITANDRUN PHOTOS

© Omslagfoto's: Getty Images (Imagno, J. Gaiger, Paul Popper/Popperfoto, Sebastian Willnow/DDP/AFP), Shawshots/Alamy Stock Photo, Shutterstock.com

Belettering omslag: Mariska Cock

Opmaak binnenwerk: Studio L.E.O.

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

Geen enkel deel van dit boek mag worden gebruikt voor het trainen van kunstmatige intelligentie.

kluitman.nl
alangratz.com

VOOR MIJN VRIEND EN MEDEGAMER ANDREW HART

TEGEN NIEMAND ZEGGEN

Trompetten schalden. Klokken luidden. Aan het eind van de donkere tunnel klonk het gejuich van honderdduizend mensen.

Ik haalde even diep adem toen het team uit Turkije naar voren marcheerde en we opschoven om hun plaats in te nemen. Het team van de Verenigde Staten wachtte al een hele tijd op ons grote moment. We zouden meelopen in de landenparade bij de openingsceremonie van de Olympische Spelen van 1936. Omdat de VS met een V begon waren we in alfabetische volgorde de op drie na laatste van de negenenveertig landen die het hier in Berlijn tegen elkaar zouden opnemen.

Ik keek om me heen naar mijn landgenoten en mede-atleten. Zwemmers, boksers, worstelaars, hockeyspelers, vijfkampers – met meer dan driehonderd deelnemers stonden we klaar om het Olympiastadion binnen te gaan, de belangrijkste sportlocatie voor de komende zestien dagen. Ik stond bij de meiden van het Amerikaanse turnteam.

‘Ik krijg er gewoon kippenvel van,’ zei ik. ‘Jullie ook?’

De zeven andere turnsters stonden op een kluitje bij elkaar, een en al enthousiasme. Het meisje dat het dichtst bij me in de buurt stond knikte even en ging meteen weer met haar rug naar me toe staan.

Ik drukte mijn lippen op elkaar. Mijn teamgenoten hadden allemaal op dezelfde locatie in het oosten van de VS getraind. Ik was de enige uit het westen, Californië. Maar het ergste was dat ik mijn plaats in het team had verdiend door een vriendin van hen te verslaan. Sindsdien negeerden ze me.

Prima, dacht ik bij mezelf. Ik ben hier om goud te winnen. Daar heb ik geen vriendinnen bij nodig.

‘Ben ik te laat?’ vroeg Mary Brooks, die aan kwam waaien alsof ze op een of ander feestje binnenkwam. Ze gaf me een arm, en ik glimlachte. Ik had geen vriendinnen nodig, maar op de boot naar Duitsland had ik er toch een gekregen, zonder dat ik er moeite voor had gedaan.

‘Chic te laat, zoals gewoonlijk,’ zei ik. ‘We zijn zo aan de beurt.’

‘Dus ben ik precies op tijd,’ zei Mary.

‘Wil je niet met het paardensportteam meelopen?’

‘Die saaie sokken?’ zei Mary.

‘Mary Brooks! Mary Brooks!’ riepen mijn teamgenoten. Vol bewondering vlogen ze op haar af. Zo hadden ze nog nooit tegen mij gedaan. Ik kon het ze niet echt kwalijk nemen. Mary Brooks was niet alleen olympisch atlete maar ook een filmster. Een echte! Nadat ze op haar zestiende een gouden medaille in de paardensport had gewonnen, had ze met haar paard Abyssinia in een stuk of zes Hollywoodwesterns gespeeld. Haar laatste film, *Maanlicht over de prairie*, had ik in een bioscoop gezien. En nu was ze mijn

enige vriendin in het Amerikaanse team en bovendien mijn kamergenootje. Ik kon het nog steeds niet geloven.

Het was best fijn om eens een keertje geluk te hebben.

‘Is het niet opwindend, miss Brooks?’ vroeg een van de turnsters.

‘Het is vast alsof je over de rode loper loopt!’ zei een ander meisje.

Mary glimlachte, knikte even en draaide zich weer naar mij om.

Ik zag iedereen sip kijken toen ze met mij wegliep.

‘Nu krijgen ze een koekje van eigen deeg,’ fluisterde Mary. ‘Ik heb gezien hoe ze je behandelen, Evie. Je teamgenoten moeten maar eens leren dat je veel verder komt in het leven als je rekening houdt met anderen en niet alleen aan jezelf denkt.’

Vanaf het moment dat we de haven van New York verlieten had Mary zich over me ontfermd. Ze zei tegen me dat ik haar deed denken aan de eerste keer dat ze als tiener in haar eentje naar de Olympische Spelen ging. In het begin had ik een beetje tegengesparteld omdat ik vond dat ik van niemand hulp nodig had – ik zorgde inmiddels al een tijdje voor mezelf. Maar het was fijn om een vriendin te hebben met wie ik tijdens de Spelen niet hoefde te concurreren.

‘Wat vreselijk, die uniformen,’ zei Mary. Ze frunnikte aan de knopen van haar jasje. De Amerikaanse atletes droegen allemaal dezelfde outfit: een blauw jasje, witte blouse, witte rok en een strooien hoedje met een rood lint. Ik wist dat Mary gewend was om dure jurken van bekende ontwerpers te dragen, maar voor mij was het uniform van de turnsters de mooiste kleding die ik ooit had gehad. Zelfs het strohoedje was iets wat ik alleen maar

tweedehands had kunnen kopen, als het allang uit de mode zou zijn.

Ik stopte mijn handen in de zakken van mijn jasje en voelde toen het mysterieuze opgevouwen briefje dat ik bij me had. Ik was zo opgewonden over de openingsceremonie dat ik er helemaal niet meer aan had gedacht.

‘Zenuwachtig?’ vroeg Mary, die zag dat ik een beetje benauwd keek.

‘Ik... Ja,’ zei ik.

Een jonge zwarte man van het atletiekteam had ons gesprek gevolgd en keek achterom. ‘Hoe heet je, meisje?’ vroeg hij aan mij.

‘Evie?’ piepte ik, alsof ik niet goed meer wist hoe ik heette. Maar zijn naam kende ik heel goed – Jesse Owens, de grootste ster van het Amerikaanse team. Owens was een slanke, gespierde man, met heel kort haar en een brede glimlach. Vorig jaar had hij tijdens een atletiektoernooi vier wereldrecords verbeterd, en iedereen verwachtte dat hij hier in Berlijn nog veel meer records zou verbreken.

Van alle Amerikaanse deelnemers aan de Berlijnse Olympische Spelen waren maar achttien – zestien mannen en twee vrouwen – zwart, net als Jesse Owens. De meesten waren wit, zoals Mary en ik en de meiden van mijn turnteam.

Ik schraapte mijn keel. ‘Ik heet Evie Harris,’ zei ik, en nu klonk het niet meer zo raar. ‘Ik vind het een eer kennis met u te maken, meneer Owens.’

Een andere hardloper stootte hem lachend aan. ‘Meneer Owens! Tjonge, meisje, hoe oud ben jij?’

‘Dertien,’ zei ik en ik ging iets rechterop staan. ‘Ik ben turnster.’

‘Dan zal ik je eens iets vertellen, miss Harris,’ zei Owens, die

voor de grap net zo beleefd tegen mij deed als ik tegen hem. Hij wees naar boven, waar we het Duitse publiek op de tribunes hoorden zingen, klappen en stampen. ‘Concentreer je op je doel en laat je door niets afleiden. Dan ga je straks met goud naar huis.’

Owens snapte er niks van. En Mary ook niet. Ik concentreerde me juist op mijn doel. Ik ging mijn uiterste best doen om met turnen een gouden medaille te winnen. En ik wist zeker dat me dat zou lukken. Daar maakte ik me niet druk over. Dat ik zenuwachtig was, kwam door het briefje in mijn zak dat iemand ’s ochtends onder de deur van mijn kamer in het olympisch dorp had geschoven. Ik hoefde het niet tevoorschijn te halen om me te herinneren wat erop stond:

Als je goud in de wacht wil slepen, kom dan vanavond na de openingsceremonie in je eentje naar de Maagdenbrug over het Spree-kanaal. Tegen niemand zeggen.

Wie had dit geschreven? Wie had het bij me bezorgd? Wat betekende het? Ik wilde absoluut met goud naar huis gaan, maar daar kon ik toch zelf voor zorgen? En waarom mocht ik dit tegen niemand zeggen?

Het enige wat ik zeker wist, was dat dit briefje echt voor mij was bestemd. Ook al had iemand het persoonlijk bezorgd, op de envelop stond duidelijk: *Evelyn Harris, Bakersfield, Californië, Post restante.*

Dat betekende dat degene die dit briefje had geschreven me beter kende dan iedereen hier. Zelfs beter dan Mary.

‘Verenigde Staten!’ riep iemand. ‘Jullie beurt!’

‘Showtime,’ zei Mary.

Jesse Owens glimlachte. ‘Kom op. We gaan geschiedenis schrijven.’

DUITSLAND BOVEN ALLES

Ons team kwam uit de donkere tunnel en we keken recht in de felle lampen van de arena. Ik deed mijn hand omhoog tegen het verblindende schijnsel. Maar toen ik een paar keer met mijn ogen had geknipperd en aan het licht gewend was, wist ik niet wat ik zag.

Ik was nog nooit in zo'n groot bouwwerk geweest als het Berlijnse Olympiastadion. Het gigantische betonnen stadion was ovaal en had twee rijen tribunes rond het middenveld. Aan het ene eind van het ovaal was een opening, als een gaatje dat in de bovenkant van een ei is geprikt, en in die opening stond een enorme ijzeren schaal. Aan de andere kant van het ovaal hingen de vijf olympische ringen tussen twee hoge zuilen. De ringen waren natuurlijk ergens aan bevestigd, maar vanaf de plek waar ik stond leek het alsof ze zweefden.

'Het zal niet meevallen om hierna weer naar Bakersfield terug te gaan,' zei ik zachtjes tegen mezelf.

Het grasveld in het stadion was groot genoeg voor een heel orkest, plus de atleten van de vijfenveertig landen die ons voor waren gegaan. Sommige teams hadden voor de grap iets aan wat te maken had met hun nationale klederdracht. Het Franse team had een blauwe baret op, de leden van het Egyptische team droegen allemaal een fez, en de Mexicanen hadden sombrero's op hun hoofd. Maar de meeste teams, zoals dat van mij, droegen jasjes en strohoedjes, die in Amerika een rage waren.

Het Duitse publiek juichte enthousiast toen we over de baan liepen, en ik glimlachte. Om een of andere reden hielden de Duitsers van ons. En zeker van Jesse Owens. Overal waar we kwamen stormden er tienermeisjes op hem af en vroegen ze om een handtekening. Ze knipten zelfs met een schaar stukjes van zijn kleren af als souvenir! En nu hoorde ik boven de muziek en het applaus uit ook zijn naam scanderen, waarbij de W in Owens door de Duitsers als een V werd uitgesproken. 'O-VENS! O-VENS!' Owens bleef er heel rustig onder, maar ik zag dat hij toch een klein huppeltje maakte. Wie wilde er nu niet een ster zijn? Ik absoluut wel.

'Het is net alsof je op het toneel staat,' fluisterde Mary tegen me, alsof ze mijn gedachten had geraden. 'Kijk daar nou.' Ze wees omhoog naar de *Hindenburg*, een enorm Duits luchtschip, dat boven het stadion zweefde. Ik floot bewonderend. De *Hindenburg* was net zo lang als het Empire State Building hoog was. Op de buik van de zeppelin stonden de olympische ringen geschilderd, en op de staartvinnen zag ik de rood-witte vlag met het zwarte hakenkruis, het symbool van nazi-Duitsland.

In Berlijn hingen aan alle gebouwen vlaggen met een hakenkruis, maar toch was het raar om er hier een te zien die niet door

de Duitse atleten werd gedragen. Op de Olympische Spelen werd namelijk niet aan politiek gedaan. Het nazisymbool op de zepelin boven het stadion herinnerde ons eraan dat er buiten het stadion heel andere dingen aan de hand waren.

Thuis in Amerika hoorde je zodra je de radio aanzette berichten dat Duitsland zich op een oorlog voorbereidde. Maar op dit moment waren ze met niemand in oorlog. Nadat Duitsland de Grote Oorlog in 1918 had verloren, mocht het land niet eens meer een leger hebben. Toch hadden de Duitsers nu weer een leger, en ook nog eens een heel groot leger. Een paar maanden geleden waren ze de Rijn over getrokken en hadden ze een deel van Frankrijk bezet dat vroeger bij Duitsland hoorde. Iedereen was daar heel boos over. Behalve het Duitse volk, natuurlijk. Voor hen was het een enorme overwinning, en de mensen werden steeds enthousiaster over de nazipartij en de hakenkruisvlag. En ik? Mij kon het allemaal niet zo veel schelen. Ik was hier om goud te winnen.

Als je goud in de wacht wil slepen, kom dan vanavond na de openingsceremonie in je eentje naar de Maagdenbrug over het Spreekanaal. Tegen niemand zeggen.

Ik zette de gedachte aan het briefje uit mijn hoofd terwijl ik door de bocht in de baan liep. Ik keek omhoog en zag halverwege de tribunes een box met de man die ervoor had gezorgd dat Duitsland weer meetelde in de wereld: Adolf Hitler.

Ik had Hitler gezien op het journaal dat in de bioscoop werd vertoond voordat de film begon. Op het grote scherm schreeuwde hij in een microfoon terwijl tienduizenden aanhangers in uniform met gestrekte rechterarm de nazigroet brachten. Hier in het stadion, tussen de andere nazileiders en het bestuur van de Olympische Spelen, leek hij een stuk kleiner. Een beetje ratachtig.

Hij had een spitse neus, een snorretje en vettig donker haar dat in een scherpe hoek over zijn grote witte voorhoofd viel. Hij droeg een pak en een stropdas, met een aantal militaire medailles op het jasje, en een rode nazi-armband om zijn mouw.

‘Is dat nou die kerel op wie al die mensen zo gek zijn?’ zei Owens.

‘Als hij het tenminste is,’ zei Mary.

‘Wat bedoel je?’ vroeg ik.

‘Heb je dan niet gehoord wat er wordt verteld, lieverd? Hitler heeft een dubbelganger. En misschien wel meer dan één!’

‘Omdat er heel veel mensen zijn die hem uit de weg willen ruimen,’ zei Owens.

Dat verbaasde me. Ik had gehoord dat Adolf Hitler verschrikkelijke dingen had gezegd, maar ik had er niet zo veel aandacht aan besteed. Wie hadden er zo’n hekel aan hem dat ze hem wilden vermoorden? De Fransen misschien, omdat hij land van hen had ingepikt. Maar dat gebied was toch vroeger van Duitsland geweest? Ik kon geen andere mensen bedenken die door Hitler zo vreselijk waren behandeld dat ze hem wilden vermoorden.

Maar voor ons maakte het niet uit wie er in die box zat, wij moesten gewoon doen alsof daar de echte Hitler stond. Tijdens de openingsceremonie was het traditie dat de atleten het staatshoofd van het gastland de olympische groet brachten. Maar dat was nu een probleem. Voordat de Spelen begonnen hadden de Duitsers alle olympische atleten gevraagd om Hitler de nazigroet te brengen als we langs hem liepen. Sommige landen gingen daarmee akkoord, maar er was geen sprake van dat wij Amerikanen dat zouden doen. Wij brachten een buitenlands staatshoofd de olympische groet, en verder niet.

Helaas leek de olympische groet heel erg op de nazigroet, dus deden we die ook niet. Op de heenreis hadden we het er op de boot vaak over gehad wat we moesten doen, maar niemand was met een oplossing gekomen. En nu stonden we op het punt om langs Hitler te lopen en zou het voor Duitsland en de Spelen een enorme belediging zijn als we helemaal niets deden.

Even verderop nam een lid van ons roeiteam zijn strohoed af en drukte die tegen zijn hart, en meteen volgde iedereen zijn voorbeeld. Het leek een perfecte oplossing – op deze manier betuigden we respect aan het staatshoofd maar brachten we hem geen saluut alsof we hem trouw beloofden. Onze vlaggendrager hield de Amerikaanse vlag ook gewoon omhoog. Wij brachten geen saluut aan een andere vlag.

Op verschillende plekken in het stadion werden we uitgefloten, maar ik was ontzettend trots. We bleven trouw aan onszelf.

Het gefluit werd overstemd door gejuich toen het Duitse team uit de tunnel kwam. Het gastland kwam altijd als laatste het veld op, dat hoorde zo.

Ik had het gejuich in het stadion net al overweldigend gevonden, maar nu was het werkelijk oorverdovend. Het orkest zette het Duitse volkslied in en toen klonk opeens uit honderdduizend kelen: *‘Deutschland, Deutschland über alles, über alles in der Welt!’*

Tijdens mijn verblijf in Duitsland had ik dit lied al eerder gehoord en ik wist wat de tekst betekende: ‘Duitsland, Duitsland, boven alles, boven alles in de wereld!’

Ik vond het vreemd dat alleen het Duitse volkslied werd gespeeld en niet dat van de andere landen, maar het was wel prachtig hoe alle mensen in het stadion juichten, groetten en

zongen. Ik kreeg er gewoon kippenvel van. Maar toen tijdens het zingen alle rechterarmen opeens als kompasnaalden in de richting van Hitler zwaaiden, liepen de rillingen over mijn rug. Het klopte allemaal niet. Het leek een beetje nep, maar tegelijkertijd griezelig echt. Ik wist niet precies waarom, maar het voelde dreigend en indringend, als het dreunende geronk van de *Hindenburg* dat door het gejuich heen klonk.

Wat was er mis hier? En wat zag ik over het hoofd?

EEN VUILTJE AAN DE LUCHT

‘Heil Hitler!’ riep het publiek keer op keer, en de mensen strekten hun rechterarm om Hitler de nazigroet te brengen.

Mary rolde met haar ogen. Ik was het helemaal met haar eens. Hoelang moesten we nog blijven staan en hiernaar luisteren? Het sloeg nergens op. Het Duitse team stond al op zijn plaats op het veld en het volkslied was afgelopen.

Ineens klonk er een donderslag en kwam er abrupt een eind aan het gejuich. Ik zag donkere wolken boven het stadion. Sinds we in Berlijn waren, was het steeds bewolkt en koud geweest. Het leek wel november in plaats van augustus. Het had ’s morgens al geregend en er dreigde nog veel meer uit de hemel te komen.

‘Ha! Het zou geweldig zijn als het ging regenen tijdens de parade voor Hitler,’ zei een van de Amerikaanse gewichtheffers met een grijns.

‘Helemaal niet!’ zei een basketballer. ‘De basketbalvelden liggen

buiten het stadion en zijn niet overdekt. Als het gaat regenen moeten wij door de modder ploeteren.’

Andere sporters die in de buitenlucht moesten spelen, mompelden instemmend. Niemand wilde dat het ging regenen. Eigenlijk had ik het met ze eens moeten zijn – de turnwedstrijden werden ook in de openlucht gehouden, heel anders dan we in Amerika gewend waren. Maar ik zou echt nooit wensen dat het niet ging regenen. Niet na wat ik in Oklahoma had meegemaakt.

De voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité hield een langdradige toespraak, en toen liep Adolf Hitler naar de microfoon. Het werd griezelig stil in het stadion. Hij zei iets in het Duits en de vertaling verscheen in een aantal talen op het scorebord. ‘Ik verklaar de Olympische Spelen van Berlijn voor geopend, ter viering van de elfde olympiade van de moderne tijd.’

De menigte juichte weer en brulde toen nog hartstochtelijker: ‘Heil Hitler!’ Ik zag Marty Glickman en Sam Stoller, twee Joodse hardlopers van het Amerikaanse team, ongemakkelijk kijken en met hun voeten schuifelen. Jesse Owens en zijn zwarte teamgenoten keken bedrukt. Net als een paar witte atleten, zoals Mary en ik. Opnieuw voelde ik een rilling over mijn rug lopen.

Toen hield het ‘Heil Hitler’-gebrul opeens op en klonk er overal ‘ooh’ en ‘aah’. Iedereen wees en ik ging op mijn tenen staan om het te kunnen zien. Een slanke man in een witte korte broek en een wit shirt kwam met een brandende fakkel het stadion in gerend. Dit was iets nieuws bij de Olympische Spelen. Twaalf dagen geleden was een hardloper met een brandende fakkel vertrokken uit Olympia in Griekenland, de plek waar in de oudheid de Olympische Spelen werden gehouden. De fakkel werd onderweg doorgegeven aan een andere hardloper, en zo maar door.

Drieduizend hardlopers en zes landen verder, was de laatste fakkeldrager in het Olympiastadion aangekomen. Ik kreeg kippenvel toen hij zijn ronde over de baan maakte. Ik had het gevoel dat er nu een soort band was tussen mij en de oude Grieken, ook al mochten vrouwen toen helemaal niet meedoen aan de Spelen.

Terwijl ik naar de rennende fakkeldrager keek, zag ik plotseling iets heel merkwaardigs. Naast hem reed een karretje dat door een jongen werd geduwd. Op de kar zat een man met een kleine filmcamera in zijn handen en achter hem keek een vrouw mee over zijn schouder. Ze droeg een bruine broek en een witte blouse, en haar donkere haar wapperde in de wind. Het was opvallend dat de vrouw tegen de mannen zei wat ze moesten doen.

‘Dat is Leni Riefenstahl,’ zei Mary vlak bij mijn oor. ‘Een beroemde Duitse filmster. Ze is inmiddels regisseuse. Ik ben een keer figurant in een van haar films geweest. Ze maakt filmopnames voor een documentaire over de Olympische Spelen.’

Ik keek mijn ogen uit terwijl Riefenstahl meereed met de fakkeldrager tot hij bij de trap kwam waar de opening in het ovaal was. Toen hij naar boven rende, sprong Riefenstahl van het karretje en wees naar een man op het veld. Die bediende een camera die aan een grote ballon boven hem hing. Een derde cameraman zat in een soort hokje dat aan de bovenkant van het stadion hing, en weer een andere had zich achter de olympische schaal opgesteld. Nu ik de camera’s eenmaal had gezien, zag ik ze ineens overal. Riefenstahl had ze opgesteld in hoekjes, verstopt in de tribunes en bevestigd aan karretjes op rails die voor- en achteruit konden. De Spelen werden door haar vanuit elke hoek en positie gefilmd.

Mary had gelijk. De Spelen waren net een theater. En ik vond het geweldig.

Ik pakte met mijn beide handen Mary’s arm vast. ‘Dit is precies wat ik wil,’ zei ik tegen haar. Nu ik het zag, nu ik het voelde, kon ik het ineens onder woorden brengen. ‘Al die lampen. Al die camera’s. Die juichende mensen. Dit heb ik altijd gewild.’

‘Laat je niet te veel meeslepen, Evie,’ zei Mary. ‘Het is niet allemaal goud wat er blinkt.’

‘Dat is het wél!’ zei ik. ‘Kijk eens om je heen! Het is prachtig! Ik wil niet dat het ophoudt als de Spelen achter de rug zijn. Ik wil een gouden medaille winnen, beroemd worden en in films spelen, net als jij. Ik wil net als jij worden, Mary.’ Het was eruit voor ik er erg in had. Het ging zo vanzelf dat ik niet eens tijd had om me te schamen.

Mary schoot in de lach. ‘Zo makkelijk gaat dat niet, meisje.’

‘Maar het is toch mogelijk,’ zei ik. ‘Jij bent niet de enige atleet die na het winnen van olympisch goud een ster is geworden. Net als Johnny Weissmuller en nog een hele lijst anderen...’

Waarom zou ik, Evelyn Harris, niet op die lijst komen? Waarom zou ik niet ook rijk en beroemd worden, zodat ik me geen zorgen meer hoefde te maken over hoe we thuis aan geld voor de volgende maaltijd moesten komen? Of voor het water en de elektriciteit. Of voor het bezoek aan de dokter als mijn broertje ziek was.

Mary glimlachte. ‘Zal ik je eens wat zeggen? Ik weet zeker dat het je gaat lukken.’

Ik gloeide van trots. Het zou me inderdaad lukken. En het begon allemaal als ik goud zou winnen.

Als je goud in de wacht wil slepen, kom dan vanavond na de openingsceremonie in je eentje naar de Maagdenbrug over het Spreekkanaal. Tegen niemand zeggen.

Ik raakte onwillekeurig nog een keer het briefje in mijn zak

aan toen de fakkeldrager bovenaan de trap kwam. Hij bleef even staan en hield de fakkel omhoog zodat iedereen die goed kon zien. Ik vond het heel indrukwekkend. Toen stak hij de fakkel in de olympische schaal, en met een *woesj* schoot er een enorme vlam omhoog. Terwijl iedereen juichte, maakten soldaten met hakenkruisbanden om hun armen een hele rij vogelkooitjes langs de zijkant van het veld open en werden er honderden duiven losgelaten.

Op het moment dat de soldaten in bruine hemden eenentwintig saluutschoten afvuurden, voelde ik iets nats op mijn strohoedje ploffen.

‘Nee hè, gaat het regenen?’ zei een basketballer en hij keek naar de lucht.

Flats. Er viel iets wits op zijn gezicht, hij vloekte en dook weg.

‘Nee, Hitlers parade wordt niet verpest door regen,’ zei Owens lachend. ‘Dit is veel leuker.’

En nu vielen er overal om me heen witte kledders op mijn teamgenoten. Ik zag atleten uit andere landen ook wegduiken en hun hoofd bedekken toen ze door kledderige bommetjes werden geraakt. *Flats! Flats!*

Er kwam een kloddertje op mijn arm terecht en toen zag ik het. Dit waren geen regendruppels! Het was duivenpoep! De duiven poepten alles onder omdat ze schrokken van de geweerschoten!

Het publiek verdrong zich bij de uitgangen, en atleten renden schreeuwend naar de tunnel.

‘Net goed, Adolf!’ riep Marty Glickman.

Ik moest bijna lachen. Deze poepaanval was ontzettend grappig. Maar het had ook iets onheilspellends.

Mary en ik waren de tunnel in gerend en bleven even staan

om op adem te komen en te kijken of er geen vogelpoep meer op onze kleren zat.

‘Kom je straks naar de afterparty in het museum?’ vroeg Mary.

Ik had Mary het liefst gevraagd wat ik moest doen met het briefje dat zo ongeveer in mijn zak brandde. Of ze met me mee wilde gaan. Maar de boodschap in het briefje was duidelijk:

Tegen niemand zeggen.

‘Nee, ik ga vroeg naar bed. Even een nacht goed slapen,’ loog ik.

Ik wilde niet alleen heel graag goud mee naar huis nemen, het móést gewoon. Mijn leven, het leven van mijn familie, hing ervan af.

Dus ging ik naar de Maagdenbrug, waar ik een mysterieuze onbekende zou ontmoeten.

ZWARTE ZONDAG

Mary en ik hadden net voor het stadion afscheid van elkaar genomen toen er plotseling een Duitse jongen van ongeveer mijn leeftijd voor mijn neus stond.

‘Hé!’ zei ik en ik deinsde achteruit.

De jongen leek net een spook uit een stripverhaal – bleke huid, witblond haar, een wit hemd, een witte korte broek, witte schoenen en lange witte sokken tot zijn knieën. Het enige wat kleur had, waren het olympische logo op het borstzakje van zijn shirt en zijn felblauwe ogen.

‘Hallo!’ zei hij vrolijk, en ik schrok me weer wild. ‘Jij bent Evelyn Harris, olympisch turnster uit de Verenigde Staten.’

‘Dat klopt,’ zei ik. ‘Maar ik moet...’

‘Ik heet Heinz Fischer,’ zei hij onverstoorbaar. ‘Ik ben je Ehrenamt-gastheer.’

‘Wat voor gastheer?’

‘Ehrenamt,’ zei de jongen. ‘Dat is Duits voor “erebaan”. Ik ben

een van de honderdvijfentachtig jongens en zeventig meisjes van Berlijnse sportclubs die heel eervol zijn uitgekozen om de atleten te begeleiden. Ik ben getraind op het gebied van talen en algemene dienstverlening. Dat heeft meer dan twee jaar voorbereiding gekost.’

‘Sorry, maar waar was die voorbereiding voor nodig?’

‘Om je persoonlijke gastheer te kunnen zijn, Evelyn Harris! Zolang jij hier voor de Olympische Spelen bent, ben ik jouw gids. Ik ga overal naartoe waar jij naartoe gaat en doe alles wat nodig is om je te helpen je doel te bereiken.’

Jemig. Ik moest naar een geheime afspraak, en dit kon ik nu echt niet gebruiken.

‘Als je deze kant op gaat, dan zal ik je begeleiden naar de receptie voor atleten in het Pergamonmuseum,’ zei Heinz. ‘Of wellicht gaat je voorkeur uit naar de festiviteiten in de villa van sportorganisator Von Tschammer und Osten.’

‘Weet je wat? Het lijken me geweldige feesten. Misschien kunnen we ze allebei bezoeken.’ Ik overdreef een beetje, maar gelukkig merkte hij niet dat ik het sarcastisch bedoelde. ‘O, daar zie ik een turnster van mijn team!’ zei ik en ik wees naar de menigte achter hem. ‘Blijf jij maar hier. Dan haal ik haar even en kunnen we met z’n drieën gaan, goed?’

‘Uitstekend. Ja,’ zei Heinz met een glimlach en hij ging als een standbeeld kaarsrecht staan. ‘Ik blijf hier wachten tot je terugkomt!’ riep hij me na toen ik snel wegliep.

Ik voelde me schuldig omdat ik tegen hem had gelogen. Die jongen was zo serieus bezig. Ik keek niet achterom, maar ik zag al voor me dat hij daar nog steeds zou staan wanneer iedereen al naar huis was. Hij zou er vast van uitgaan dat ik elk moment